

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 [frt., negyedévre 2 frt 50 kr., egy hóra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős
Kutasi Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A belpolitikai helyzet.

Debreczen, február 16.

A belpolitikai helyzet hirtelen más képet öltött magára.

Báró Bánffy miniszterelnök váratlan utazása a királyi udvarhoz, Fejérváry és Lukács miniszterek és Széll Kálmán bécsi útja olyan megdöbbenést okozott az ellenzék soraiban, melyet csak rosszul tudtak titkolni.

Érezték, hogy komoly fordulat van folyamatban, mely nem lehet reájuk nézve kedvező.

Be kellett vallaniok, hogy a figyelembe jövő személyiségek kihallgatásai és a koronatanács nem tartottak volna oly sokáig, ha arról lett volna szó, hogy az ellenzékkel szemben még nagyobb engedékenységet tanúsítsanak, hanem hogy inkább arról volt szó, hogy végre szilárd állást kell vele szemben elfoglalni és a paktálásnak véget kell vetni.

A legjobb helyről nyert értesüléseink szerint az ellenzéknek még egy utolsó alkalmat fognak nyújtani, hogy magát szalvathassa; de ha ezt felhasználatlanul elszalasztja, akkor át lesz engedve fátumának s minden józanon gondolkodó előtt kétségtelen, mi sors vár reá még akkor is, ha a kormány egyetlen ujját sem mozditja meg, hanem csupán a nemzet ítéletét hívja ki.

Ez az ítélet pedig megsemmisítő lesz, mert azt a brutalitást, melylyel az ellenzék

a szabadelpártpárttal szemben viselkedett s melylyel különösen a miniszterelnököt és miniszter kollégáit üldözte s mert azt a cinizmust, melylyel az obstrukciót üzte és az ex-lex állapotot előidézte, az egész ország a legélesebben kárhóztatja és az egész dicstelen akció indokát mindenki felismerte.

Ha a hangulat után akarnánk itélni, mely tegnap uralkodott az ellenzéki körökben, mikor a koronatanács eredményét még sejtetni sem lehetett, akkor fel kellene tennünk, hogy a béke létre fog jönni.

Miután azonban az új választások rémképe e pillanatban legalább közvetlenül nem fenyeget, attól tartunk, hogy az ellenzék új reményekben ringatja magát s visszatér régi nyakasságához.

Ez alkalommal helyreigazitunk egy téves felfogást.

Sok politikus, különösen ellenzéki, azt hiszi, hogy Széll Kálmán azért kapta azt a missziót, hogy a békeakcióban közreműködjék, mintha báró Bánffy többé nem bírná teljes mértékben a korona bizalmát.

Ez a feltevés teljesen téves, a leghatározottabban kijelenthetjük, mert b. Bánffy folyton a korona teljes bizalmának örve.

Széll misszióját egyedül arra kell visszavezetni, hogy a korona el akarta venni az ellenzéknek azt az ürügyét, mintha nem lenne helyesen informálva.

Széll Kálmánnak ismételtelen volt tehát alkalma a király előtt megjelenni, de ő

sem állhatta oda az ellenzékkel a legjobb akarattal sem mint valami bárányt, melynek az maga-magát adja, mikor tigris karmai felmondják a szolgálatot.

És ha báró Bánffyval szemben a bizalmatlanságnak csak árnyéka létezett volna is, azt épen Széll közbenjárásának alaposan el kellett volna riasztania.

A helyzet. A koronatanács — melyről előre sok mindenfélét susogtak félves remélve — tulajdonképeni eldöntését a békekérdéknek nem hezta meg, nem is az volt a célja. A döntés Budapesten fog megtörténni azoknak a megállapodásoknak alapján, melyek Bécsben a király kezdeményezésére s az ő hozzájárulásával létrejöttek.

A tanácskozás mindössze csak husz perczig tartott.

A koronatanácskozás eredménye az, hogy a kormány három napig folytatni igyekszik az ellenzékkel a tanácskozásokat, és rábizzá az ellenzékre, hogy a jövődől helyzet tisztázásához járuljon hozzá oly áldozatkészséggel mint azt a kormány teszi. A király kívánsága az, hogy a megoldás siettesse, mint a hogy a kormánynak is ez a legfőbb óhajta. Közölték a királylyal, hogy az ellenzék a legújabb üzenetet holnap átadja: erre a kormány legkésőbb pénteken válaszol s ugyanerre a napra kér választ.

A mennyiben ebben sem lesz engedékenység, a béketanácskozások megszakíthatnak.

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

Emberszólás.

Odakünn mulatott a társaság a lugasban.

Folyt a pletyka, az asszonyok élvezettel szapulták, szólták a jelen nem levőket; mind egyik tudott valamit a chronique scandaleuse-hoz toldani.

Az egyik hölgy — nevezzük Kovácsnének — (hiszen lépten-nyomon akad az ember különböző Kovácsnékre), különösen a vis-à-vis-ját ahogy lefestette egy ábrándosan költőies kedélyű szőke fiatalembert dicsérte akit — indítványozó a társaságba kell vonni, egy kiesé bátorítani.

Valamelyik Molnár ur tapasztalás szerint köz- vagy legalább aljegyző szokott lenni epésen jegyezte meg, hogy valaki ábrándos lehet, anélkül, — hogy esetleges mamák férjvadászati manipulációinak lépre fogna menni.

Érre aztán valamennyi asszony, aki találva érezhette magát, nekiesett a szerencsétlen Molnárnak.

A lányok is haragosan, mély megvetés-

sel tekintettek reá — csak Halász Melanie és mamája őrizték meg előkelő nyugalomukat.

Igy természetes, hogy ők pillantották meg először az ujonnan érkező vendéget. Halászné mosolygott, Melanie pedig ábrándosan tépegette a füvet, mikor a doktor belépett. Átalános üdvözlés kézszorítás — sőt a szerencsésen megszabadult Molnár részéről is hálás „éljen” fogadta őt, ki a leányos anyák dédelgetett kedvence, sok leányszív titokban ünnepeelt hőse volt.

Csak egyetlen tekintete helyreállítá a békét.

Mindenki szellemes kívánt lenni, a leányok összesugtak, hogy állítólagos okuk legyen felkaczagni.

Halász Melanie pedig — a leggazdagabb lány a vidéken — füvet kötött orákulumnak s egy boldog sóhajjal mondá, a doktort szemmel tartva mintegy magában azaz a társaságnak — vagy inkább a doktornak különösen: beteljesül, amit gondoltam.

Szegény melanie! Senki sem kérde tőled, mit gondoltál? Pedig ugy szerett volna, ha valaki a társaságból — teszem a doktor — tőle kérdezné.

Az asszonyoknál érdekes esetet tárgyalnak.

A Sebestyén Ilkát szólja most a kövér Mórnyé.

Egészen kipirult az arca, úgy boszantja a doktor hallgatása, aki merően halványan néz vele farkasszemmel s a szája olyan gunyosan mosolyog.

— De igenis, folytatja Mórnyé elintélen-dőnek tartom, hogy egy leány, mint ez a Sebestyén kisasszony, odaköltözökjék ahhoz a szegény öreg özvegyasszonyhoz, csak azért, hogy az anyjának — vagy másvalakinek havonta három forinttal többet küldhessen. — Képzelnék: egy tanítónő annál az öreg Barátnénál!

— Nagysád igen haragszik a kisasszonyra — ugyebár — kérdé a doktor feszült figyelemmel.

— Kérem — mikor olyan kiállhatatlan prude természete van. Képzelnék — az öcsém a patikáros — ismerik, mily tréfás természete van — találkozik avval a kis libával az uton — amugy barátságosan megsimogatja az orczáját, és a lány akkorát ütött az öcsém kezére — azóta haragszom reá.

Az még nem lenne baj, folytatá egy másik hölgy — tudnák csak, hogy szerzett magának veszedelmesebb ellenséget az a könynyelmű lány, még pedig a gondnoksgban

A tanácskozáson megállapított az is, hogy a kormány eddigi követeléseiből semmit sem enged;

konstatáltatott, hogy erre nézve az összes kihallgatott államférfiak között egyetértés van;

föltétlenül ragaszkodik a kormány a legutóbbi üzenet tartalmához s kifejti ennek indokait is.

Ha az ellenzék rábirható, hogy korcziánabb legyen, akkor lesz béke, ha pedig erre nem hajlandó, akkor nem lesz béke.

Ezen megállapodás folytán Bécsben politikai körökben azt beszélnek, hogy ha béke meghiusul is most, ez nem jelenti még azt, hogy egyáltalában nem létesül. De azt se jelenti, hogy a Bánffy kormány megújítja lemondását, amelyet, a mint hírlik, a király most sem fogadott el.

Ujabb lemondás a béke meghiusítása miatt most nem várható, holott sokan azt hiszik, hogy Bánffy báró és a kormány a béke kedvéért később lemondana a követeléséről, ha a feltételeknek teljesítését az utána következő kabinetnek melynek fejeül Ferenc József báró jelöltek meg biztositják.

Három négy nap alatt is a jelenlegi kormány távozása csak békekötéssel történhetik máskülönben pedig a helyzet oly megoldást keresik, mely a válságot elodázza; és ebben az esetben az ellenzéknek ideje marad, hogy az engedékenység útjára térjen.

Egy bizonyos: hogy a béketárgyalások most két üzenettel bevégeződnek s azután pártok elé terjesztik vagy a megegyezést, vagy a szakítást

Országgyűlés.

Február 16.

Hamvazó-szerdára virradó esütőrtökön megint összejött a törvényhozás, — hogy egyheti szünet után újból gyönyörködjék magában — ha ugyan telik benne gyönyörűsége.

Az öregebbik Gergely egyszer látogatta a kisasszony iskoláját; tetszett a tanítása — de a kisasszony méginkább — 'sz nem csunya — ; hanem, már nem tudom, a Gergely pofont kapott-e vagy egyebet — szegény leánynak sok baja van azóta.

Jobban is tenné, ha másut próbálna szerencsét. Nemde doktor ur?

A doktor szeme között mély ránc mutatkozott. Erősen szívta havannáját, olyanfűst gomolyt fujt, Halászné orra alá véletlenül, hogy az már biztosan hitte Melanie eljegyzését.

Hiszen a legjobb partie a vidéken! — De a doktor be sem várta a fagyilaltot. Hamarosan ajánlotta magát, aztán gyors léptekkel szinte futva sietett el.

Sebestyén Ilka ott ült a szoba egyik sarkában és irt remegő kézzel irt egy panaszos levelet az ő őszhaju anyjának.

Egymásután dőltek a gömbölyű betűk, egymásután peregetek arcán a könnyecsek a hogy leírta azt a sok bántalmat, a meg nem érdemelt üldöztetést csak az igazi okot nem tudta elmondani — az az egyszerű, tiszta öreg asszony tán nem is értené! hanem el kell válni innen, más állomás után fog nézni, az tán jó lesz minden.

— Igen, elhagyom azt a várost — mor-

— Vége a farsangnak! — mondja egy valaki.

— Majd elvállik, véli egy más — vége e vagy folytatása.

Ugy látezik, folytatása, — mert a folyosón teljes üzemben működik az ivgyár. — A technika tehát nem unt bele sajátmágába.

Nagy a felvonulás. A jobboldali folyosó zsúfolva van.

Mozogni alig lehet, a nemzetipárt tájékán is meglehetősen a forgalom; ellenben a negyvennyelvezások feltűnően gyéren kezdtek jelentkezni.

Ugy mondják ők undorodtak meg legelőször a szövetkezett hadak között a technikatól.

Az új iverk a néppárttal egykeölkezett nemzeti párt műhelyéből kerülnek ki.

Az izgalom azonban nem valami óriási; sokkal több az — influenza. Egy kis általánosítással el lehet mondani, hogy náthás a törvényhozás.

Sokat tüszentenek az emberek, a mire rendszerint megszólal egy egy kombinálgató csoportból valaki:

— No, ugy-e igazam van: tüszentettek rá!

Ha annyi igazat mondtak volna a találgatók, a mennyi tüszentés hangzott, nem csak sok volna az igazság, hanem sokféle is — A „helyzet“ még mindig „helyzet“ és az egyhetes vakáció kurta vakációnak bizonyult.

A miniszterelnök korán megjelent. A sok utazás, temérdek munka fáradságának nyoma sincs rajta.

A jobboldal mindenfelől meleg üdvözléssel fogadja és minduntalan kitűnik az a nagy és erős szinpatia, a melylyel vezérét a hatalmas tábor körülvészi. — Azt pedig elismerik most már a haragok ellenei is, hogy erős ember ez nagyon.

Madarász apó, a legtartósabb korelnök, szintén pontosan eljött. — Olyan friss és fiatalosan déleceg az öreg ur, hogy valaki rámondja:

— Madarász apó mint korelnök fog megöregedni!

— Sőt még így se! — teszik hozzá mások.

Az elnök különben, a ki olyan hangzatos bucsuztatóval hirdette ki a vakációt most minden ünnepélyesség nélkül nyitja meg az ülést

— hát rádölve székében. De hát mit írjak anyusnak, miért?

Hiszen kezdetben, hogy szerettek! És most! No annál könnyebben esik majd itt hagynom őket.

Valami nagyon keserű érzés nyíllal szívébe, fojja torkát. Mélyen felzokog egy állandó érzés — s mint villámütésre megjelen előtte képzeletben egy magas erőteljes férfi határozott, nemes vonásokkal, gesztenyeszin hajjal, azokkal a különös hypnotizáló, okos barna szemekkel.

Ugy érzi, hogy ebben az elkeseredésében csak ez az egy tudná őt vigasztalni, csak ennek az egyetlennek szavában tudna bizni

Ilka ijedten feleszmél. Az ajtó mellett látja őt újra. Megérzi tekintetét s visszafordulva a doktor szemével találkozik. Zavarodottan felemelkedik, hogy vendégét üdvözölhesse. Az a magas férfi pedig elfogódottan nézi azokkal a különösen fénylő, — okos barna szemekkel.

Be sem várja a leány üdvözlését, hanem odalép hozzá és Ilka tágranyilt szemét arra az egyetlenre függesztve, szinte öntudatlanul teszi kis kezét a doktoréba.

— On sirt és én nem sejttem okát — mondá a férfi s hiába igyekezett hangja remegését elpalástolni. — Ilka sietett ellentmondani.

A jobb mezőt előnti az emberáradat. A miniszterelnök mögé sűrű csapat telepszik és tompán zsong a Ház, mialatt a jegyző olvassa a jegyzőkönyvet.

— A kabinet változás van! — hangzik egy megjegyzés.

— Micsoda változás? — kérdik egyszerre többen.

— Cseh Ervin rövidebbre nyiratta a szakállát.

A kik mást reméltek dühösem pillantának az érezelőre. A jegyzőkönyvhöz nincs megjegyzés.

Utána Erdély Sándor terjeszti be az igazságügyminiszterium mukásságáról szóló jelentést.

— Kérem ennek elosztását! — fejezi be a miniszter.

— Inkább a Házét! — sivitja egy ólos hang.

— Most következik a napirend, szólta az elnök — de . . .

— Napi rend előtt szót kérnek! . . . zugják jobbról.

. . . de a következő képviselő urak — folytatja Madarász — Reiter János, Makfalvay Péza, Buzáth Ferencz, Hoek János (a képzőművészet újjáalakítása dolgában) és Tibád Antal (a szemesés köthártyalob dolgában)

— A száj- és körömfájás dolgában nem kíván senki? — kiáltják gunyosan jobbról.

— Nem; de mindezekre névszerinti szavazást kérnek az urak, — szól az elnök — én tehát ezt elrendelem.

— Jól felhasználták a vakációt! — kiáltják jobbról a nemzeti párt felé, az elnök pedig . . . kihuzta a szavazás kezdő betűt. Es ezzel a Ház folytatta ott, a hol a mult héten elhagyta. Szerencsésen „végigtárgyalta“ két névszerintit. A többit holnap.

Dreyfus története.

— február 17.

A Dreyfus-ügyben — mint azt a táviratok jelentették — a mai nappal nagy és döntő lépés történt. A semmitőszék befejezte a maga hosszadalmas vizsgálatát, mely a revízió pörének mintegy előjátéka volt. Már most a revízió, az igazi revízió fog kö-

— Szabad kezével végig simitá arcát, azután erőltetett vidámsággal felelé:

— Oh, dehogya! téved doktor ur! s igyekezett kezét hiszabadítani. A doktor azonban csak annál tartotta, mint egy fogoly madárkát s mélyen szemébe nézett az elpiruló leánynak.

— Előttem hiába tagadja — látom nyomát sőt belátok a szívébe is amely most egy kicsit elkeseredött, ugyebár?

Ilka némán hajtott fejt, a keserűség újra elfogta, s szeme könnyes lett.

A doktor gyengéden emelte fel az arcát sztán enylegve folytatá:

— Jól tudom, hogy ön azon gondolkodik, mit akar ez az ember, miért zavar engem? Szabad-e rá feleletet adnom? Nos — nemcsak bánatot kutatok a kegyed szívében, hanem . . . egyebet is . . .

Ilka értelmetlenül nézett rá.

— Még pontosabban jelöljem meg, mit szeretnék legjobban kiolvasni a szíve világából?

Ilka lángoló arczezal iparkodott kiszabadulni a doktor karjából, azután görcsösen felzokogva veté magát annak az egyetennek mellére.

A nagy érzelem elemi erővel hajtá a vért arcába, majd a szívéhez — a lány halotthalványon, boldog mosolylyal tekintett két sugárzó barna szembe . . .

következni — ha ugyan megérjük ezt a nagy és még mindig oly távoli, oly kétes napot . . .

Mert tévedés azt hinni, hogy a semmitűszék tanácsának hosszú és fáradságos munkája egészen szükségszerűen a revíziót készítette elő. Formailag kétségkívül. — De hogy csakugyan meg lesz-e a revízió és végre valahára végezni fognak-e ezzel a szerencsétlen ügygyel, mely oly sokat ártott Franciaországnak — ime, erre bajos volna a válasz.

A semmitűszék munkája közben is mindjobban-jobban elmérgesedett a dolog és míg kezdetben mindenki bizalommal várta az előkelő tanács határozatát, most, a vizsgálat befejezésének idején már e bölcs és pártatlan bírakat is aggodással és bizalmatlanul uézük. Tagadhatatlan, hogy a Quesnay de Beaupaire haragos revelációi a legbékésebb lelkekbe is a kétely magyát hintették el. És Manau urban. az ügyről referáló ügyészben, fájdalom, olyan kevesen hisznek . . .

Szerencsére a semmitűszék munkája közben, néhány muló és hatástalan esemény től és zavartól eltekintve, bizonyos relativ békesség uralkodott, mely meg is erősödött a legutóbbi kamarai ülés óta s valószínű, hogy tartós lesz e napokban, a mikor — az összes lelkek megnyugtatására — a Dreyfus-ügyben nem a vizsgálatot végzett semmiűszék, de az összes legfőbb törvényszéki tanácsok fognak szép egyesülésben határozni. Ez lesz a végleges határozat, a melytől egy ember — az ekapitány — és így az ország sorsa függ.

Az egyesült összes tanácsok, pártatlanság, igazságosság és függetlenség tekintetében kétségkívül a legtekélyesebb garanciát nyújtják ugy a Dreyfus-párti, mint a Dreyfus ellenes uraknak. Csak hogy a garancia kérdésén kívül van egyéb is. Az tudniillik, hogy a semmitűszéknek az elővizsgálatot végzett tanácsára nézve meglehetősen sértő, hogy az ügy végleges lebonyolítását kiragadták a hatásköréből. Igaz hogy a bírák nem panaszkodtak, sőt nemező önmegtadással lenyelték ezt — a minden bíróra nézve — keserű pilulát. Ámde azért mindenki tudja, hogy Loew ur és társai, nincsenek épen elragadtatva . . . Ők is, mint mindenki, a ki nek szerepe jutott a Dreyfus-pörben, voltaképpen áldozatai e pörnek, miközben az egy-

— Holnap pedig beadod lemondásodat a gondnokságnak, azután hazautazol édes anyánc hoz — és vasárnap kitűzzük az eljegyzést. És akkor-akkor aztán . . .

Ilka eltépte azt a panaszos levelet, hála Istennek, alapos oka volt megválni állásától; a hol annyira báptották . . . Ez tán inkább megérti az a tisztaszívű, őszhaju özvegy-asszony . . .

A legközelebbi vasárnap aztán kedves vendége érkezett az öregasszonynak, egész esendben, de annál boldogabban tartotta meg a lányos mamák dédelgetett kedvence az eljegyzést.

A zsur-társaságnak megint érdekes témája akadt.

A detronizált doktor örültségét feszegetik; mert hiszen Halászné szánakozó mosolylyal abszolút lelkizavarnak deklarálja azt midőn egy doktor, a karrierja elején elvesz egy szegény tanítónót, holott a vidék legjobb családjaiban válogathatott.

A leányok nem találtak annyi kaczagnyvalót, mint az előt Melanie sem kérdezte vágyai teljesülését a csalfa fütől.

Az új házaspárról meg inkább nem mesélek tovább.

Scylla.

másra torlódo szennyes bonyodalmak besározták és megkínózták őket. Minő támadásoknak, minő rágalmaknak voltak kitéve és különösképen Loew elnök, csupán azért, a miért nyár idején gyakran megfordult Elszász Lotharingiában! . . .

De a harcznak most, hogy a vizsgálat véget ért és a semmitűszék vagy tízezer különböző okirattól megformálta a Dreyfus-ügy legutóbbi iratesomóját, koránt sincs vége . . . Sőt azt lehet mondani, hogy a legádázabb ütközet előestéjén állunk akkor, a mikor a revíziót elrendelő, vagy a revíziót megtagadó konkluzióról lesz szó. Az előbbi esetben a jubiláló Dreyfus-férfiak ott fogják találni maguk előtt a Dreyfus ellenségeinek tekintél es táborát, a legszilajabb elkésere-dettségben, mely mindenáron és minden fegyverrel azon lesz, hogy az elitelt kapitány hazatérését lehetetlenné tegye. Különbben is ezt a hazatérést — bármennyire optimista legyen is az ember — nagyon bajos elképzelni s ki tudja: megtörténik-e valaha?

A jövő zálogai.

A mostani időknek jelensége az a törekvés, hogy a nemzettek különös gondot fordítanak nyelvük művelésére és nemzetiségük fenntartására.

Vajjon ki az az elfogult egyén, aki ezt a nemes és jogos törekvést — kárhozzatná?!

Hazánkban a magyar állameszme határozottan akot öltöt.

Az önzetlen hazaszeretet oltáránál áldozik magyar, nemzet és tót s ugyanazon irányelv heviti mindnyájukat: a magyar állameszme érvényesülése és diadala hazánkban.

A nemzetiségi kérdés mindig kényes dolog volt.

Ebben csakhamar előidézhető a szenvedélyek fellobbanása. Igaz, hogy féltékenyen őrizzuk faji önállásunkat, de ez nem is esoda mert az erős nemzeti érzület összeforr nálunk az állameszme érdekeivel.

A hol ugyanis mély gyökeret ver az állameszme tudata, ott nem tudnak hódítani a nemzetiségi aspirációk.

Ezt a tudatot kell szívóssá tennünk, — hogy megbirkózhassék a műveltség fegyvereivel.

Nemzetünk kulturális fejlődése és anyagi haladása minket nagy czélra egyesíthet, — ha nem burjánzik köztünk a egyenetlenség konkolya.

Nem elég, hogy régi dicsőségre hivatkozunk s a munka révén homlokunkra szállt verítéket letöröljük, hanem új erővel s nemzeti öntudattal kell a nagy — munkához fognunk.

A haza üdve és boldogsága lebegjen folyton szemünk előtt s akkor az összetartó társadalmi erő képes lesz a szükséges társadalmi eszközöket is megteremteni a jelentős nemzeti czél megvalósítására.

Ébredjen azért a polgári elem kötelességének élénk tudatára s ha satnya viszonyok közt él is, mégis döntő szerepe lehet a nemzetek versenyében.

Legyen büszke arra, hogy magyar polgárnak vallhatja magát s törekedjék a magyar nyelv terjesztésével az imádott haza szeretetét is előmozdítani. Legyen kitartó ebben a nemzeti munkában.

Ünnepet ül majd a késő ivadék s áldást hint majd azokra, a kik a magyar művelődés szolgálatában állva, érvényre emelték a magyar nyelv diadalát az egész országban.

S eljő majd az ifju nemzedék s „nefe-

lejts“ virágot tűz azok emlékezeének fájára, a kik tántorithatatlanul dvlgoztak a haza szent ügyéért s érezni fogják a nagy lelkek szellem — csókjait.

A sivar évtizedek, midőn Kölcsey

Szerte nézett s nem lelé
Honját e hazában!

s midőn Vörösmarthy szívzaggató panasza fakadt, hogy ebben a hazában

Jár számkivetetten az árva fiu.
Dalt zengedez és dala oly szomorú!

leperegtek immár, a romlásnak innult magyar szívébe ismét visszazállt a régi erő s a szellemi hódítók, mint mind megannyi új argonauták kiszálltak a fenyegető tengerre és ellenállhatatlanul teljesítették kötelességüket.

Magasztos eszméért küzdöttek s — győztek!

A nemzeti föllendülés, az ujkor hajnalhasadása lábára állította a tespedőket is.

A magyar nemzet állami és társadalmi politikájának azért hatalmasabbnak kell lenni, mint eddig s mind az államot, mind pedig a társadalmat fel kell fegyverezni a hódításra.

A magyarosodás azt kívánja, hogy teremtsünk jelentős és virágzó városokat. S miért? mert ezek a magyar nemzet jövőjének legbiztosabb zálogai.

Egyről-másról.

Farsang után.

Most az egyszer nem leszek sablonos.

Nem fogom érzélgős frázisokkal növelni a nagy böjt különben is nagy szomorúságait, nem vezeklek, nem sirok, csupán annyi keserűség lesz ebben a pár sorban, amennyit mindnyájan megérdemelünk ilyenkor, a nagy böjt elején.

. . . Tulajdonképen filozofálásom kellette kezdenem. De a filozofia hálátlan dolog lévén in mediás res csapok s kimondom merészen a szentenciát: a f a r s a n g o n m i m á r n e m m u l a t u n k !

Más szóval a farsang lejárt magát.

Csodálatosnak látszik, hogy mikor mi századvégi emberek minden elavult dolgot utolsó porszeméig eldobunk magunktól, — a farsanggal még sem szakítunk!

De nem ám! Mert közbelépett a farsang érdekében egy másik szempont, mely a mi egész létezésünknek új alapja: a praktikusság s a farsangot szépet átfarmáltuk olyan intézményre, a milyenné ujabban mindent átfarmáltunk: üzletté.

A farsang ma már üzlet. Olyan nagyvásár féle, de hasonlít a tözsdéhez is.

Sehol sem dominálnak az esélyek annyira, mint például egy farsangi bálüzletben.

Ezt a kérdést sokan bolygatták már de még mindig nagyon aktuális.

A család-apa belefekteti egy kétes üzletbe utolsó garasát, a mama minden ravaszságát, a portékának minden előnyös tulajdonságát feltárják s az eredmény legtöbb esetben semmi.

A papa a maga üzleti czéljaival szemben találja a kuncsaft férjjelölt üzleti czéljait és így nem sikerült az üzlet, — az az a házasság.

Lám vannak — kis számmal — jobb üzletemberek is.

Ezek becsületesebbek s határozottan tisztességesebb és jobb uton járnak.

Nem akarják becsapni a másik üzleti felet, nyílt kártyával szoktak játszani.

Megmondják nyíltan: Vedd meg az én portékámat; adok vele 2000-10000-20000 forintot! ha tetszik az alku, kezet rá!

Ezek nem ámitják farsanggal a világot, üzletet mindig készek csinálni és ezt nem is titkolják el, Ha szenzál akad, azt is megfizetik. Üzlet — üzlet, — ha mindjárt lányokról is van szó! . . .

. . . Hölgyeim én uraim kik a farsanggal nincsenek megelégedve higgyék el, hogy nincs szebb dolog az őszinteségnél!

A látszat azért látszat, mert jó szemű ember soha sem tekinti valóságnak,

Ha ezt meggondolják, nem fognak nevetni, ha valamelyik lapban ilyen csinos dolgot olvasnak például:

Kohn Márkus
Zenta
és
Weisz Rebeka
Huszt
jegyesek.

Mert mint mondám az előbb: üzlet üzlet! . . .

Bandi.

Vadállatias apa.

(Megölte a gyermekét.)

— Saját tudósítónktól —

Debreczen, febr. 17.

Mesteri tollal írta le a nagy regényíró Zola Emil a pálinka romboló hatását egyik regényében. Közvetlen megfigyelés, nagy ember ismeret alapján vonja le benne azt a következtetést, hogy a szesz ital tulságos élvezete előbb utóbb a bűn útjára viszi az embert.

Az az eset, melyről tudósítónk alább számol be, szintén ezt bizonyítja. Mámoros fejfel megy haza a férfi, durva, goromba mint minden részeg ember, először agyba főbe veri a feleségét — s vad dühének végül egy áratlan gyermek lesz áldozata.

A nyíl-utca 45 számú házában egyik szegényes szobájában lakik Berki Béni Rác Zsuzsánával. A rendőri jelentés szerint csak „egy háztartást visznek” mert házasságuk a törvényes kellékek híján van. A férfi napszámba járt, s így élt meg a család, melynek egyik tagja Béla nevű három éves fiú.

Berki Béni tegnap este kedvetlenül jött haza. Előző nap részeg volt, s a mámor még más nap sem ment ki fejéből. Szidta feleségét, elégedetlen volt mindennel — s különösen bántotta fülét, hogy a Béla gyerek folytonosan air. Többször rákiáltott asszonyra, hogy hallgattassa el a fiút — de ez természetesen nem sikerült. Berki Béni, kit a mámor nagyon lehangolt éktelen dühbe jött, neki rontott először a feleségének, s aztán gyermeket vette elő. Kiméretlenül megverte, s mikor még akkor sem hallgatott el, kétszer teljes erővel feléje rugott.

A rugás a kis fiú agyékát érte. Egyszerre elterült a földön, megszűnt a sírás, de most már kínosan hörögni kezdett. — Anyja kétségbeesve szaladgált orvosért, a vad apa is megrémült, s hideg vízzel akarta élesztgetni a szegény fiút — de nem sikerült.

Mire az orvos megjött — a kis fiú meghalt. Az orvosi vizsgálat konstatálta, hogy a halál oka az erős rugás volt, mely a fiú agyékát érte. A holttestet beszállították a közokozásba, hol ma boncolják fel. Az állatias férfit Rác Zsuzsánna ma feljelentette az I.

ker. rendőrkapitányságnál, hol intézkedtek az elfogatás iránt.

A királyi ügyészség pedig a további teendőket megtételére lett felszólítva. Berki Béni el fogja nyerni gaztettéért a példás büntetést — s a börtönben majd lesz ideje elmélkedni, a pálinkáról.

NAPI HIREK.

Debreczen, 1899. február 17.

Időjárás.

A központi meteorológia intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható.

— február 17. —

— Száraz. — Hőszűnyedés. —

Mulatságok.

Február 18. A debreczeni könyvnyomdások szedés-versenyével egybekötött táncvigalma a »Margit-fürdő« disztermében.

Márczius 4. A debreczeni kereskedő ifjak táncestélye a »Bikac« disztermében.

Finale.

Akárhogy csürjük-csavarjuk is a dolgot bus lemondással utóvégre mégis csak be kell vallanunk, — hogy a farsang véget ért.

Karneval herceg, ez a mindenki által irigyelt pajzán, jókedvű fiú, a sok éjszakázásba (ugy kell neki! minek éjszakázott?) belebetegedett.

Karneval herceg soha sem kérte másoknak a pártfogoló kegyelmét, ha baja esett, magának tudta be, nem vitte más rovására a saját viselt dolgait.

Érezte, hogy beteg, egy ideig birkózott a hajjal, aztán megszállta a rezignáció: jön, aminek jönni kell.

Nem kellett neki orvos, pedig szép leányok s kívánatos menyecskék minden áron gyógyítani akarták.

Az utolsó éjszakáját vad tivornyában töltötte Karneval herceg.

A hajnali harangszó még ott érte a kocsmaszal mellett, borgőzös fejű lumpok társaságában.

A cigány valami igen szomorú fajta nőt huzott. Ritt a hegedű s a hangjával belemarkolt a szívebe. Karneval már tántorgott egy kicsit, létova kezekkel kapta meg a kancsót s kiitta annak tartalmát egy hörpintésre!

— Az ő egészségükért!

A fiúk rázendítették szépen, kórusban, ki vékonyan, ki vastagon:

— Az ő egészségükért!

Mert hát ők tudták, kikért iszik Karneval, kikért is ihatott volna másokért? asszonyokért, leányokért. A kancsó telt és örült s Karneval szapora nyelven hadarta a mondókáját:

Szerettem egy kis lányt. Maga volt az ártatlanság, szép mint az égből földre szállt angyal. Csak a szárnyai hiányoztak. És én mindíg féltettem, hogy egyszer csak kölcsönkéri valamelyik angyal testvérétől a ragyogó szárnyakat s itt hagyja ezt a földet, — itt hagy engem, lázongó szívemmel, búbanatos érzelmeimmel egyetemben. A lány szeretett, — mondta, vallotta, nem egyszer de százszor. Ő velem foglalkoztam a legtöbbször. Ellestem minden óhaját, kívánságát, boldog voltam, ha közelében lehettem. — és a boldogtalanság ezernyi kínját éreztem, mikor távol estem tőle. — És távol estem. Jött valaki más a helyembe — földi lényként, az égiek legszebb teremtetését. — Hát

érdemes tovább huzni a robotot. Fiúk igitunk!

A poharak megint összecsendültek, az arany színű maró folyadék kicsurrant belőlük megfestette az asztal terítőt. A szoba négy fala mintha Karneval mondását verte volna vissza: Hát érdemes tovább huzni a robotot? bizony nem érdemes:

A mámoros fejű herceg pedig tovább fűzte a szót:

— Szerettem egy asszonyt. Nem azzal a gyermekes sóvárgással, beteges vágygyal, szerelmem már a férfé volt, erős leküzdhetetlen soha nem muló. Csak egyszer szóltam szerelemről hozzá s ő tagadólag intett a fejével: Szeretni nem szabad, meghalni nem lehet. Sohase volt közöttünk ezután több mondás. Mohó vágygyal kerestük egymás tekintetét, — szinte beleszédültünk, de szólni nem szóltunk szerelemről soha többet egymásnak. Én tudom, hogy szeretett, ő is tudja, hogy az a szerelem, mi engem hozzá fűz, — felbonthatatlan, — de azért nem keresi egyikünk se a kiutat, — élünk mint két jó ismerős, hideg arcot, hideg szívet mutatva, pedig az Aetna háborgása nem nagyobb annál, mi végbe megy szíveink mélyén.

Hát érdemes tovább huzni a robotot? A fiúk bamba szemekkel néztek egymásra, be volt már csipve mind. Valami jótékony álom szállott rájuk, mákony nyál hintette meg a szempillájukat, mitől lassan-lassan lecsukódott az. Aludtak mind egy szálíg, Karneval maga maradt ébren s mintha valami láthatatlan árnyal beszélne, megcsukolva, suttogó hangon szólt:

— Oh pedig beh édes volna tovább is szenvedni te érted!

Faure Félix meghalt.

— Távirati tudósítás. —

Szenzációs táviratot kaptunk a reggeli órákban. A távirat azt jelentette, hogy Faure Felix a francia köztársaság elnöke tegnap este meghalt. Az első táviratnak alig akartunk hitelt adni, midőn fél 10 órakor jött a második, mely így hangzott:

Budapest d. e. 9 óra 10 perc. Faure Félix a francia köztársaság elnöke tegnap este 9 órakor Párisban — szívgutaütésben meghalt.

Tudósítónk jelentése szerint Párisban óriási izgatottság uralkodik. A hír egy pillanat alatt terjedt szét az óriási városban, s mély megdöbbenést keltett mindenütt. — A köztársaságiak nagy tömegben csoportosultak, s szájról-szájra járt a hír, hogy Faure az orleanisták gyilkolták meg. Csak éjfél után csendesült le a néptömeg, s kezdett szétoszlani.

Faure Felix szívgutaütésben halt meg, ez bizonyos — s így politikai büntényről szó sem lehet.

A miniszterelnök rögtön intézkedett s így a kormányzásban semmi hézag nem állt elő, bár a mostani viszonyok között a rendfentartás óriási erőfeszítésbe kerül. A hely őrség Párisban készenlétbe van helyezve — s a csoportosulást vagy tünteteket egy pillanat alatt szét rebentik.

Franciaországban óriási sulya van az elnök hirtelen halálának. A kombinációk egész sorozata indult meg, a miniszterium helyzete végtelenül exponált. Délután a következő táviratot kaptuk.

Bécs d. u. 1 óra. Ferencz József király táviratilag fejezte ki részvétét Faure özvegyének. A francia nagykövetségen egymást érik a részvét látogatások. A kitett iveket nagyon sokan írták alá.

— **Főpróba.** A ma és holnap este tartandó műkedvelői előadások főpróbája ma délután volt. A színház csak nem egészen tele

volt meghívott vendégekkel a kik zajosan tapsoltak a szereplőknek. — Nagy hatást keltetett a „Bártságból” című vígjáték szereplői, továbbá Szilágyi Imre hegedű játéka, Nagy András éneke stb. Igen kedves Kemény Klára a ki a Cornellei harangok 3-ik felvonásában Szerpó lett játszva ritka ügyességgel. Kitűnő Tripsó Sándor nem is Greniszó. — Az utolsó szám: a palotás táncot a közönség megismételte. Nagyon érdekes esetek lesznek ezek.

— **Cserhalmi József helyettese.** A kegyes tanítórend kormányzata Cserhalmi József halála folytán az igazgató és házfőnöki teendőket Vass Károlyt bízta meg.

— **Cserhalmi József temetése.** A kegyes tanítórendi atyák debreczeni társházának mélyszégyen bánattal siratott halottját, Cserhalmi Józsefet tegnap kísérték ki a legcsendesebb nyugalom helyére. Meglátszott a temetésen, hogy milyen nagy szeretet, milyen osztatlan ragaszkodás környezte a magyar tanügy eme kiváló harcosát. Rang és felekezeti különbség nélkül megjelent a végtisztességtételen a város egész közönsége, hivatalok, testületek, az összes iskolák tanári kara és ifjusága, hogy tiszteletüket és kegyeletüknek kifejezést adjanak a végső tisztességtételen. És ott volt agyászoló közönség sorai között a tiszántúli ev. ref. egyházkerület agg püspöke Kiss Áron főrendiházi tag; ott volt Bernáth Elemér királyi táblai elnök. A városi tanácsot Komlóssy Arthur főjegyző, Körner Adolf tanácsnok Szabó Kálmán aljegyző, a közös hadsereget Steiner alezredes, a honvédséget Nyiriozredes képviselték. — A nagy-károlyi rendháznak csaknem teljes tanári kara eljött Ham József vezetésével még egy Istenhozadót mondani az elköltözött érdemes férfiúnak. A gyászszertartást Wolaffka Nándor v. püspök plébános végezte nagy segédlettel. A kószorúkkal dusan borított koporsó felett a r. kath. algimnázium ifjuságából alakított énekharang zengett gyászdalokat. — Azután a temetési vállalat emberei vállukra emelték a koporsót s így megindult az imponzáns gyászmenet a kath. temetőbe ahol Cserhalmi József holttestét leeresztelték a piaristák sírboltjába. A gyászmenetben a r. kath. tanítványok mindkét nembeli ifjusága fekete zászlók alatt vett részt.

— **Tolvaj inas.** Vargajózsef három héti volt mint inas alkalmazva Lichtblau Albertnél, ki három hét után elbocsátotta. — Még az elbocsátás előtt észrevette Lichtblau, hogy egy-vagy más tárgynak szárnya nőtt s azóta is csaknem minden nap elveszett valami. Legközelebb egy 35 frt. értékű felöltője veszett el, tegnap pedig az esernyjét is ellopok. Az esernyőt felfedezte Scheer Abraham óránál, ki azt Vargajózseftől vette 40 krért. Lichtblau megvette a feljelentést a tolvaj exinas ellen s a rendőrség megindította az eljárást.

— **Kedélyes szakácsné.** Nagy Károly Eötvös-utcai tanító szakácsnéja Poroszkai Mária tegnap este esinos kis ribilliót csinált. Hölgy léteire rettenetesen berugott. Mikor már ilyen aranyos állapotban volt, kiállt az udvar közepére, s akár csak egy fiakkeres kocsi — elkezdett üvölni. A háziak először azt gondolták, hogy szegény Poroszkai Mária megőrült s doktorért futtattak, csak aztán tudták meg, hogy bizony ő nagysága részeg. — Rakarták beszélni — hogy menjen be és feküdjön le — de jaj — ekkor lett ám csak nagy baj. A gyengébb nemhez tartozó szakácsné elkezdett még jobban ordítani — üvölni — verekedni — de úgy, hogy az egész utca összefutott, Nem volt mit tenni mint rendőrt küldeni. A rendőr azután egy egyfogatu kocsin beszállította a részeg szakácsnőt a központi rendőrségre, hol már azóta hihetőleg kialudta mámorát — s teljesen kijózanodott.

— **Baka és tejes kanna.** A baka és tejes kanna összetalálkozása nem is valami szokatlan polog. A tejes kanna ugyanis Anna és

Panna személyével szerves összefüggésben van s ez összefüggés épenséggel nem zárja ki a baka szimpátiikus egyéniségét. Ma reggel egy baka a Csokonai-kertben egy tejes kannát és egy egész kenyert talált. A vitéz hadfi — miután a kanna Pannáját nem sikerült felfedeznie — a talált tárgyat az első kerületi rendőrséghez szállította be. Annak, Pannának, ott át lehet venni a kannát!

— **Katonazene a Magyar Királyban.** A 39. gyalogezred zenekara a Magyar Király kávéházban holnap este hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. „Tancerd” Nyitány Rösinitől. 2. „Hullámok felett” Keringő Rksastól 3. Ábránd „Mártha” Operából Flotovtól. 4. „Asszonytréfa” Mazurka Krausetól. 5. Rákóczy Nyitány Kélerrel. 6. Juchhe! itt vannak a lányok Keringő Dresertől. 7. „Vig embereknek” Egyveleg Komzától 8. „Kahlenbergi falucska” Polka fr. Fahrbahtól. 9. Ábránd „Tannhauser operából Wágnerrel. 10. a) Loin du Ball (komikus vonós) Giletől b) Szájharmonika (vonós négyes) Krausetól 11. „Táncsport” Négyes Dreshhertől. 12. „Philipovic” Induló Schmiedtől.

Színház.

M Ū S O R.

Pénteken, febr. 17-én: Jótékony czele előadás, a Fröbel-gyermekkert és az Erzsébet-szeretetház javára.

Szombaton, febr. 18-án ugyanaz.

Zsidónó.

Halévy remek operájának tegnap este az kölcsönzött különös érdekességét, hogy Broggi bibornok szerepében a meyet két esten át Sebessi B. Vilmos énekelte, Csátár Győzött a társulat bassistáját láttuk és hallottuk.

Csátár veterán színész, ki kenyerének javát már megette. Ebből önkényt következő, hogy zenei tudása korrektt. Azonban más dícséretet nem adhatunk neki, mert hiszen nála — mi nélkül pedig énekes el nem képzelhet, hiányzik a hang. Csátár nem énekes — legkevésbé pedig opera énekes. Hangja valamikor szép lehetett — de ma már elkopott — s mint bassista nem érvényesül. Az első felvonás cavatináját, mely pedig óriási hatást szokott előidézni — meg sem tapsolták, a két utolsó felvonásban pedig inkább sajnálni lehetett erőlködését — mint élvezni hangját. A mélyebb fekvésű hangokat elnyelte maga a szinpad — s már az első sorokban nem lehetett hallani. Sokkal jobban tenné, ha operában nem lépne fel, s miért homályosítja el a régi hírnevét?

Karacs ismét kitűnő volt, ugyancsak Leopold Fraczkiska is, Serfőzy rekedisége mellett is jól megállta helyét.

* **Nyilatkozat.** E lap szerdai számában „Kaposi Józsa vissza szerződik?” címen egy színházi hír jelent meg. A cikket én irtam. Megírásával engem megillető jogot gyakoroltam s csak olyan kötelességem teljesítettem, melynek teljesítését, lelkiismeretem és hivatásom parancsolták. Értésemre jutott azonban, hogy a cikkek eléggé nem sajnálható félreértésekre adott okot. Lovagias kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a kérdéses cikket én csak a színésznő felett mondtam és mondhattam bírálatot s nem volt szerződésem. — És ha e félreértés Kaposi kisasszonynak csak egy percze is kellemetlen érzést okozott — a legmélyebben sajnálom. Azt azonban ki kell jelentenem, hogy a színésznőről alkotott véleményemet megváltoztatni semmi okom sincs. Debreczen 1899. február 17. Ady Endre a „Debreczeni Hirlap” belmunkatársa.

A bójt.

Régebben, mikor hushagyó kedd éjszakáján a torony-óra elkongatja a tizenkettőt, a fényes báltermek csillárai egyszerre kialudtak a mámorító zene elnémult, a dárídók zaja elcsendesedett.

Hamvazó szerdával beállott a nagy bójt.

Most az izzó szenvedély csapongó kedveléssel kiáltja oda a templomok csendes falai közül mélabusan kihangzó „Memento”-nak:

— Sohase halunk meg!

A mai társadalom a bójti időszak hivatalos jellegét csak tiszteletreméltó hagyományai között őrzi.

Azonban akár befogadtuk a bójtöt valási elveink közé és életrendszerünkbe, akár nem: a természet megköveteli a szünetet az érzelmek és élvezetek bizonyos határátnál.

Hiszen, régi közmondás, hogy „Minden farsangnak van egy bójtje” s ez a közmondás nemcsak a bójti időszakra jelzésére, de az ember fizikai és erkölcsi életére is találóan ráillik.

A gazdagok bójtje bizony nem egyéb önámításnál.

Azt tartják, hogy bójt idő alatt csak bizonyos ételek élvezete van megengedve s ezekből az ételekből aztán ritka ingyenséggel valóságos lukullusi lakomákat állítanak össze.

Mennyivel tiszteletreméltóbb ennél a bójt a maga igaz és természetes fogalmával: az önmegtágadással.

Önmegtágadás testi és szellemi életünk mindazon fázisában, hol az ész és erkölcs állítja fel ezt a paragrafust.

Ki merné tagadni, hogy a dohányos ember egy napi korlátozása nem nagyobb bójt a negyven napon keresztül halpástétomok, kugler-tészták, gyümölcsök és borok élvezetében bójtölök dobzódásánál?

A mi bójtünk: a szellemnek felemelkedése, a testnek zabolázása. Magyarosan: mértékletesség.

Aztán — kiáltunk fel szent Jeremiasal — mit ér az ételektől való tartózkodás, ha a lélek kevélységtől tántorog? Mit ér, ha bort nem iszunk s a harag és gyűlölettel részegek vagyunk? A bójtnak, mily tiszteletreméltó értelmezését találjuk az Ótestamentumban Isaiásnál, midőn azt kérdi: „Vajjon olyan e a bójt, melyet én kívánok, hogy az ember napestig gyötörje lelkét, vagy meghajtsa fejét karikaképen és zsákot, hanem terítsen maga alá? Vajjon, ezt hívod-e — bójtnak?”

Nem az e inkább a bójt, melyet én kívánok:

„Oldd meg az istentelenség kötelékét, boesásd szabadon az elnyomottakat és törj össze minden igát, szegd meg kenyeret az éhezőknek s a szegényeket fogadd be házádba.”

Mint minden vallási mozanat al bírótény nyel, úgy a bójt történelmi magyarázatával is vissza kell mennünk a zsidónép és történelméhez.

Mózesnél évenként általános bójti napot rendelt az Ur, melyet az „engesztelés nagy és szent ünnepének” mondtak.

Samuel, Judit, Eszter, Dávid életéből a bójtnak igen szép példáit sorolhatjuk fel, me-

lyek a nép örömmünnepei vagy szorongatásai alkalmából, mint valami aktus, nyilatkoztak meg.

Kétségtelen, hogy a bűjtöt is a zsidó nép hitéletéből vette a kereszténység, jobban mondva minden nép, mert szent V a z u l szerint:

„Nincs sziget, annál kevésbé szárazföld, nincs város, nincs nép, nincs oly távoleső zug a földön, ahol a bűjt parancsa ismeretlen volna.”

A nagybűjtű időszak, melybe most lépünk, egyes egyházakban különböző volt. Néhol hetven, máshol hatvan vagy ötven napra terjedt.

A római egyházban negyvened vasárnaptól kezdve hat hétig tartott. Ez a hat hét negyvenkét napot tett ki.

Mivel pedig vasárnapokon nincs szoros bűjt, a hat vasárnap levonásával a szoros értelemben vett nagybűjtű napok száma harminczhatra szállt alá.

Igy tehát a római egyház a hetedik században a nagybűjtű napokat Jézus negyven napi bűjtöléséhez képest — negyvenre egészítette ki, a mennyiben a harminczhathoz még négy közrapot toldott s azóta a nagybűjt hamvazó szerdától veszi kezdetét és tart huszvéig.

Ez alatt az idő alatt tilva voltak a házassági egybekelések: nem tartották meg a mátyások ünnepeit, sőt még a családi ünnepeket sem: nem élveztek inyesiklandozó ételeket, italokat; nem tartottak színjátékokat, mutatványokat s egyéb nyilvános mulatságokat; pörlekedés, bírószeiki ülések, esti büntetések és háboruk szintén szüneteltek. Szóval, ez az idő volt a kanonjogból is ismertönmegtagadási idő.

Az egyház nagybűjtű fegyelmén az idő sokat változtatott.

Az ugynevezett f e l m e n t v é n y t is ugyancsak felhasználják a legbuzgóbb hívek is, hogy magukat kivonják a parancsaiól.

Egykor a pápa kérdőre vonta Erásmust: miért nem bűjtöl?

— Szent atyám! A lelkem jó katolikus, de a gyomrom — az lutheránus — viszonzá zavartalanul az egyházatya.

Az emberi szenvedélyek mérséklése, az önmegtartás mindig erényszámába megy, mert ezt a bűjtöt az ész és lélek törvényének kell ismernünk, de nem sokat ér az a bűjt, mely bizonyos ételek élvezetere szorítkozva, minden mérséklet nélkül, csupán üres formákkal jelentkezik.

Azt tartja különben a régi magyar közmondás is:

„Részeg ember imádsága és beteg ember bűjtje nem ér semmit!

Irodalom.

„Kis emberek.” Zempléni Árpád a jó nevű fővárosi író e cím alatt ad ki egy kötet elbeszélést. Előfizetési felhívásában a szerző a következőket írja:

A közönség, de még inkább a konkurrenzia, mikor e felhívást meglátja, így fog felkiáltani.

— Micsoda! Hát már megint szökő és van hogy az ötven krajezáros költő új kötetet fenyegetőzik?!

Ne féljenek, nem versekkel, csak prózával próbálkozom ez egyszer.

Az ötven krajezáros teória, úgy látszik, bevált.

Az 1891-ben megjelent verses könyvem

három kiadást ért, az 1897-iki meg négyet, Wekerle Sándor pedig ez alapon rendezte a korona valutát Hanem azért a honi könyvek még mindig forintokba kerülnek. Én ugyan váltig biztattam összes író szomszédaimat, hogy jó a korona is, ha sok, de még mindig felnek töle.

Igazuk van. Gyakorlat és merészség kell az ilyesmire. A légtornásznak mindig sikerül a halálugrása, esendes polgárnak meg ugyanazzal az ugrással sikerül a — halál.

És jobb is hogy drágák a könyvek, mert így én legalább olcsó maradtam koronás kötetimmel.

Néhány novellát válogattam össze ez új könyvembe.

Egyszerű történetek, egyszerű, szegény emberekről. Kis emberek, jó emberek, becsületes emberek. Vajha oly szívesen fogadná a közönség őket, mint verseimet fogadta.

A „Kis emberek” nyolcz vagy kilencz iven — verses könyveim formájában, papírán és betűvel — huszvétra fog megjelenni. Ára füzve 50 kr., diszkótesben 1 frt 50 kr., postabérmentesen házhoz szállítva. Az előfizetési pénzeket Aalter Ernő könyvnyomdájába (VIII. Práter-utca 44. szám alá) kérem küldeni, márczius végéig. Budapest, 1899. február hó. Tisztelettel Zempléni Árpád.

Apróságok.

Rosszul értelmezte.

Bíró: Ön tehát sajnálja, hogy ezt az urat egyszer pofonütötte.

Vádlott: Persze. — mikor másodszor akartam pofonütni, megragadták a kezemet.

Eltévesztett hatás.

— Nos, hát hogy mulattál tegnap este színházban? Kérde az apa a fiától, kit azért küldött színházba, hogy ott némi jó modort sajátítson el.

— Oh egyszerűen válaszolt az ifju, — milyen tolokodás volt a pénztárnál s hány embert ütöttem ott oldalba. Mondhatom kitűnően mulattam.

*

Törtéelmi óran.

Tanár: A termopylei szorosnál valóban hősiessé harcoltak a görög Jólíehet ellenségeik többszörösen felülmúltak, a háromszáz spártai egyikének se szállott a csizmájába a bátorság. Megtudnád-e mondani, Füleddy hogy miért?

Füleddy Mert a spártiak nem viseltek még akkor czizmát.

*

Vasuti pénztárnál.

Pénztárnok: Két jegy két sertésért Pozsonyba egy forint 60 krajezár.

Paraszt: Egyforint 60 krajezár? De hiszen csak malacok! Nem adhatnak két gye-rekjegyvet?

CSARNOK.

A megváltás felé.

Michel Savón-tól.

Félicien sajnálkozott rajta s elhaladt előtte a nélkül, hogy — észrevette volna az ember mozdulatát, ki egyszerre felemelvén fejét, kísérte őt a tekintetével.

A fiatal ügyvéd közeledett kedvenc helyéhez, a rustikus zughoz, mely gyakran egészen elhagyatottan állott, hol annyiszor viszlátta már képzeletében kedves halottait és azt a mogorva kis városkát.

Halottai, szeliden, kegyeletesen felidézve, megköszönték itten neki, hogy olyan munkás, lojális és okos. Itt hallotta kongani az aixi harangokat, s látta a kedves Duranceot, a

kedves folyóját, a mint szeszélyes vezetőit hőmpolygette.

A mint kedves illúziói e pillanatban ismét elfogták, gyors, sietős léptek zaja hangzott fel mögötte, s hirtelen egy hang kiáltotta:

— Félicien!

Erre sarkon fordulva, a megdöbbsent sétáló az emberben, a ki hívta, azt a szerencsétlent ismerte fel, a kit sirni látott, kinek arcvonásait azonban most felismerve, egész gyermekora elvonult előtte.

Pél volt, Verdier Pál, a Saint-Sauveur-utcai ékszerész fia, az ő játszótársa, kibén rögtön életre kelt benne a tudatlansággal, őszinteséggel és nyíltsággal tele mult.

Félicien kitará karjait, oda tartotta a keblét, fenséges felhevülésben, midőn a barátja feltalása fölött érzett boldogságot megkészezte az a magasztos, az a nemes öröm, hogy segítségére lehet, támogathatja, elaltathatja kinjait testvéri szavakkal . . .

— Pál, Pál! jer ide a szívemre!

Szívtépő zokogás volt rá a felelet, melyben megrémülve ezeket hebegte:

— Nem. Nem szabad többé . . . Nem tehetem . . . Loptam . . . s a Mazasból jövök.

Kegyetlen pillanat volt ez.

A Félicien karjai aláhanyatlottak és ő kábultan hallgatott, míg a másik hosszan, szomoruan legeltette rajta a szemét.

Együtt lábdáztak odalenn a forró napfényben. Rene király szobra körül, a tereblyes platánok alatt, a madarak csicsergése mellett.

Mikor ez a hajótörött még kedves arcza, kellemes csevegésű, ártatlan gyermek volt a szülei által egyformán bálványozva kergetőztek együtt!

Együtt nőttek fel, példás tüzhely körül, biztos védszárnyak alatt; szülei szerették, becsülték egymást; mindketten egyenlő értelműséget, tudvágyat árultak el. Hogy előkészüljenek az élet küzdelmére, ugyanaz a kollégium nyitotta meg előttök ajtót. Oh, a mogorva épület, hideg, kemény külsejével, a székesegyház közelében, hol olyan kedves vetélytársak voltak s ragyogott a nevek a hasznos és termékeny munkában!

De az ódon román hid, melynek az iverzei alatt a szünidőkben oly gyakran elbeszéltek egymásnak a terveiket; mindez kínosan, fájdalmasan merült most fel Félicien előtt.

Az egykori gyönyörű, elbűvölő barátot így adja vissza neki Páris . . .

Ezen a homlokon, — mely nem volt még harminczéves — melyet nemes ambíció dicsfénye vett körül, már redők ültek, a bukás nyomta rá a bélyegét; ezeket a szemeket, melyeknek szürkés-kék ragyogásából annyi nyíltság mosolygott ki, melyekből érzékiség és gyöngédség tükröződött, tönkretették a szegény könyvei; e büszke száj körül, melyen a jövő Credó-ja hangzott, most a keserűség redője vésődött be; szóval az egész arc, melyen becsületes, fenkölt lélek ült ki, fájdalom, ez az egész arc a gyöngékre nézve oly végzetes szenvedélynk bélyegét viselte . . .

Féliciennek az a gondolata támadt, hogy meneküljön a szerencsétlen ember elől, hagyja őt minden szó nélkül gyalázatával.

Utóvégre is mit tehetett ez iszonyu tönkkel szemben?

De hirtelen méltányosabban gondolkozva elképzélte, minő hősiessé, emberföltötti bátorság kellett hozzá, hogy ez a boldogtalan brutálisan, rögtön bevallja elkövetett hibáját és a kiállott bűnhődést.

Ez valóban nem volt minden nagyság nélkül. Fény tört fel ebből a sárból. Félicien nem hitte, hogy joga van kérlelhetetlennek lenni s a könyörület eme magasztos isteni szavaira fakadt:

— A te anyád rendkívül szerette az enyémet — jer velem.

Félicien egész közel lakott, az Assas-utczában.

Az utat mély hallgatás közt, mint a

vezeit hóm-
pillanatban
k zaja hang-
hang kiál-
negdöbent
zt a szeren-
átott, kinek
erve, egész
nt-Sanveur-
ürsa, kiben
atlansággal,
null.
tartotta a
időn a ba-
ságot meg-
a nemes
mogathatja,
kal . . .
re!
elelet, mely
é . . . Nem
Mazsából
ottak és ő
k hosszan,
eit.
foró nap-
l, a terebé-
csicsérgése
kedves ar-
a gyermek
bárványozva
mely körül,
szerették,
gyenlő ér-
Hogy elő-
gyanaz a
óit. Oh, a
külséjével,
an kedves
nevők a
!
elynek az
yakran el-
; mindez
fel Féli-
ő barátot
nem volt
es ambi-
ők ültek,
eket a sze-
nyogásából
ekből ér-
t, tönkre
száj kö-
tott, most
szóval az
költ lélek
a gyön-
élynk bé-
a támadt,
n ember
gyaláza-
iszonyu
ndolkozva
tti bátor-
talan bru-
ibáját és
nagyság
ból. Féli-
érlhetet-
nagasztos
erette az
az Assas-
mint a

kripta köve, tették meg. Tíz perc elég volt rá; a két ember most már egészen egyedül volt s beszélgetésüket csak az isten hallhatta:

— Legelőbb is, éhes vagy?
— Nem. Köszönöm. Feliczien. Aztán meg mire való enni? Én szeretnék meghalni . . . Mit tanácsolsz?

— Elj! A föld nagy. Ha megbuktunk ezen a ponton, kivandorlunk, küzdünk és fölemelkedünk.

— Fölemelkedni, én! mikor olyan mélyre estem. Hogyvan?

— Önkéntes száműzés által, mondom. Eltűnsz, elmégy messzire, nagyon messzire. Három nyelvet beszélsz. Ezzel nagy örömeidet, a megváltás büszkeséget élvezheted. Menj, küzdj, vezekelj, ime ezt tanácslom.

— Csakhogy. . .
— Mondj meg mindent. Ki vesztett el? Gyanyitóm. Valami nő?

— Igen.
— Teringettét! Ah! Nyomorult hus! átkozott hus! Ime a műved! . . . Lássuk Pál, hol volt a fejed? En nem vagyok szent, én, a ki veled beszélek. Bizonyára nem! Mindazáltal . . . Végre, egy szóval, ez a nő?

— Ime, itélj
Verdier Pál egy levelet adott át Felicziennek. Előtte való napról volt keltező és így hangzott:

»Kedves Palim!

Lehetetlen, hogy megfélekedtél volna Margitról. Megbocsátom iszonyu hallgatásodat . . . Távolléted, mint tudom, három hónapig tartott. A három hó tellett. . . Jer vissza, siess: nem akarok meghalni a nélkül, hogy meg ne csókoljalak.

Elég boldogok voltunk-e? . . . Te gazdag voltál, de én pénz nélkül is épu gy imádtalak volna kedves Palim. Dolgoztam volna, ez az egész.

Most már nincs semmi és ez az én hibám. . . Most már a munkára kell gondolnod. Te értelmes, tanult ember vagy, épu gy, mint nemes és jó. . . Munkára tehát, édes Palim! Küzd, érj célzt és aztán nősülj meg. Ez az én legfőbb óhajom.

Várlok, hogy fogd be a szereimeimet.
Hozz, ha teheted, fehér rózsákat . . . az utolsókat.

Margit.

Hotel-Dieu, Szent Johanna-terem 7. ágy. Feliczien a felhőkbe esett le.

— Tehát a szegény lány nem tudja.
— Igen, nem tudja, csodálatos módon.

Ime: eltűntem: az örökségemet. Margittal, egy ismert nevelőnővel. Borzasztó nyomorba jutottunk.

Négy hónappal ezelőtt a kedves lélek betegség által tönkre téve, kórházba ment. Akkor, érts meg jól, hogy ritka gyümölcsöket és szép virágokat vihessen neki, lop-tam. . . Ez aljasság, de így van. Margot nem tudta meg. Szerencsére; ez rögtön megölte volna.

Tehát előre érezvén letartóztatásomat, minden eshetőségre említettem neki, hogy haza kell utaznom s okvetetlenül sokáig távol kell maradnom. . . Érted, ugy-e? . . . Ma reggel a börtönből kikerülve, a lakásomra szaladtam. . . Véletlen szerencsére akkor jött ez a levél.

Oh! Feliczien, viszontlátni az én szép az én kedves Margotomat; érezni, hogy elköltözik bennem vetett erős hitével, imádsá-
sával, rajongásával és elvinni neki azokat a rózsákat, a melyeket kíván. Azután, mint te mondd, elmenni a világ végére szenvedni sokáig, sokat, borzasztóan s végre megtisztultan visszatérni.

Feliczen ünnepélyes komolysággal szakitotta félbe:

— Komolyan elszántad magadat erre a kemény szerepre? Megesküdnél, hogy hazabozás nélkül rászenteled magadat?

— Esküszöm!
— Mire? Kire?
— Margotra!
— Helyes! Hiszek az esküdben.

A fiatal ügyvéd felkelt, a ruhaszekrényéhez lépett s egyszerűen így szólt:

— Végy. Öltözködjél ki.

És kezét a nadrágzsebébe dugva hozzátette:

— Nesze, rózsára.

— — — — —

Egy hét múlva a lyoni pályaudvarou Feliczien és Pál elváltak egymástól.

Margot mosolyal az ajkán, elhunyt a nélkül, hogy csak sejtette is volna kedvesének gyalázatát; bálványá szilárdan állott szívének a talapatán, körülötméjézeve mint az első csók áldott napján, örök gyöngédséggel koszoruzva.

Pál indult megváltása felé.

Besorozva álnév alatt az idegen légióba ment, a zászlótól kérve abszolucziót, a haláltól megtisztítást. Harcz folyt Franciaországért a legszélsőbb Keleten; oda sietett felajánlani magát a golyóknak.

A mint a gőzmozdony éles füttye felhangzott, Feliczien a bukottban csak a légiópariust látta, a katonát, a névtelen hőst és hosszan, szeliden, áhitatosan szorította őt keblére.

(Vége.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

— Weisz József budapesti terménybizományi cég je lentése.—

Debreczen, február 16.

Készaru 5 olesőbb

Okt. buza	9.65—66.
Tav. buza	7.85—90.
Tav. roz	5.83—85
Tavaszi zab	4.72—74.
Majusi tengeri 1899	
Julius tengeri	
aug.—szep. tengeri	

Köbányai sertés piac. február 11. Magyar söréndü: Óreg nehéz (paronkint 400 kgron felüli 96—46½ kr. Közép (paronkint 300—049 klg. sulyban) 46½—47 kr. Fialal nehéz (paronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 49—49½ klg. Fialal közég (paronkint 251—320 klg.) 48½—49 krig. Fialal könnyü (paronkint 250 klgig terjedő sulyba. 48—49 kr. Szerbia 7 Nehéz (paronkint 260 kg. felüli sulyban) 4½—48 kraiczárig, közép (paronkint 240—260 kilogramm — sulyban) 47—47½ kraiczárig Könnyü (paronkint 240 kilogr.-ig terjedő sulyban) 45—46 kraiczárig.

Sertéslétszám: 1899. évi február 9-én. napján volt készlet 29101 darab. 1899. febr. 9 én napján felhajtattott 371 darab. 1899. febr. 9 én napján elszállított 769 drb. 1899. febr. 9-án napján maradt készletben 28709 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petroleum-rakodónál levő székes fővárosi sertéskonsumvásár árjegyzése január 31 én. Készlet 240 drb. Érkezett 1385 drb. ösz szes felhajtás 1625 darab, elszállított budapesti fogyasztásra 1328 darab, eladatlanul — visszamaradt 297 darab. — Napi árak: 120—180 klg. sulyban 44—46 krig. 220—280 klg. sulyban 45—47 krig. 320—380 kg sulyban 46—48 krig. Óreg nehéz 46—47 krig. Malaczok 37—40 krig. A vásár hangulata élénk volt.

Borjuvásár. 1899. évi február 7-én. Felhajtattott 383 darab ssopós élő borju, 23 darab belföldi öltött borju, élő borju 20 darab, öltött 023 darab. A hangulat élénk.

Bécsi sertésvásár. A si-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek 9387 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3696 drb fiatal sertést, 5518 darab magyar hizott sertést, összesen: 8963 drbot. Változatlan árak.

Jegyzések: kilogrammonként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 44—45 kraiczáron, kivételesen 46 kraiczáron, középminőségű sertés 42—43 kraiczáron, könnyü sertés 39—41 kraiczáron. fiatal sertés 35—44 kraiczáron

Buza Tiszavidéki. 100 mm. 80 k. 9.15 frton, 100 mm. 80 k. 9.10 forinton, 100 mm.

80 k. 9.10 forinton, 100 mm. 79.5 k. 9.10 forinton, 100 mm. 81 k. 8 forint 80 kraiczáron, 150 métermézsza 80 k, 9 forint 15 kraiczáron 300 mm. 79.5 k. 9.15 frton, 100 mm, 78 k: 15 forinton, 100 mm. 77 k, 6.15 forinton, 109 mm 80 k. 9.30 forinton, 150 mm, 80 k. 9.10 forinton, 100 mm 79.5 k. 9 forint 20 kraiczáron, 100 mm, 79.5 k. 9 forint 15 kraiczáron vegyes, 400 mm. 79 k. 9.12 és fél kraiczáron vegyes, 100 mm 80 b. 9.25 forinton vegyes 2500 mm. 78.5 k. 8 90 forinton. 500 mm. 76,5 k, 8,40 frton, mind három hónapra:

Bánsági. 100 mm, 79 k. 9.10 forintot 8 m 77 k. 8,60 frton vegyes, 200 mm, 01 k74060 forintos vegyes. mind három hónapra

Tengeri az egyedüli szilárd czikk. A hideg időjárás folytan jobb az érdeklődés s hibene 460 frtot, budapesti paritásra 4.45—4.58 frtig fizetnek Nagybecskereken 200 mm.-ért 4—frtoc fizettek prompt szállításra.

Szerbiai, 2000 mm. 78 k, 7,25 forintos három hónapra.

Felsőmagyarországi. 108 mm. 779 k frt 60 kraiczáron. három hónapra.

Felvidéki. 300 mm. 76 k. 10 forint á—kraiczáron 200 mm. 7 k. 9 forint 95 kraiczáron mind három hónapra

Tiszav. 100 mm. 81 k. 10 forint 20 kraiczáron, három hónapra,

Bácskai. 100 mm. 76 k. 10 forint 20 kraiczáron, 100 mm. 72 k, 9 forint 55 kron mind három hónapra.

Rozs változatlan, jobb minőségű 8 frt 05, gyengébb 7 frt 97 és fél krral kelt helyben, 8 frtért pesti paritáson.

Pestvidéki, 300 mm, 80. k. 6.10 forinton sárga, 1,50 mm. 80 k, 9 forint 10 kron sárga 100 mm, 80 k, 9.20 forinton 100 mm 793 k 9,20 frton, 100 mm, 80 k: 9,30 forinton 100 mm, 79 k, 9,3 0 forinton, 200 mm, 80 20 860 frton sárga, 100 mm. 77,5 k. 8 forint k. kron sárga, 100 mm, 79,5 k, 9 forint 10 kron sárga, 200 mm. 81,5 k, 9,25 forinton 200 mm, 80 k. 9,25 forinton, 100 mm. 79 k 8,85 forinton vegyes, 100 mm. 79,5 k. 8,90 forinton 300 mm. 77,5 k, 8,90 forinton 100 mm, 77 k. 8,90 forinton, 100 mm 78 k 9,— forinton sárga, 200 mm, 78 k. 8 90 forinton. 100 mm. 78,5 k, 8,70 forinton 300 mm, 77 k, 8,90 forinton, 100 mm, 79 k 8,90 forinton 200 mm, 78,7 k, 8,90 forinton, 100 mm, 78 k 890 forinton. 100 mm, 86,8 k. 8,90 forintos mind három hónapra.

Zene-estélyek.

Az „Angol-Királyné“ kávéházában Kedden este Magyar Testvérek. Csütörtök—Péntek este Rácz Károly. Vasárnap felváltva Rácz és Magyar-Testvérek tartanak zene-estélyt.

Az „Arany-bika“ kávéházban hetenkint kétszer zene-estély tartatik: Hétfőn Rácz Károly, Szerdán Magyar-Testvérek.

Pályázati hirdetmény!

A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézett pallagi gazdaságában az 1899-iki év április hó elsején megüresedő élelmezői vállalatra.

A szerződés feltételeiről a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága nyujt bővebb felvilágosítást minden nap d. e. 10—12-ig.

A bélyeggel felszerelt pályázati ajánlatok 1899. év február hó 22-ig alulirott igazgatósághoz benyujtandók.

A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

1-78. számú
alapskelet.

KEDDEN

1899. február 21-én fog az ujságíró-sorsjegyek huzása okvetlen megtartatni. Egy sorsjegy ára 1 korona. Főnyeremény 100.000 korona. 10.000 korona stb. stb. Sorsjegyek mindenütt kaphatók. Vidéki megrendeléseket legpontosabban eszközöl a BUDAPESTI UJSÁGÍRÓK EGYESÜLETÉNEK sorsjáték-kezelősége, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.

Előfize

M

hóna

nyé v

minis

becstü

küzde

s ezt

jelent

I

datlan

mely

menth

münk

zet jó

azt a

viharz

volna

A

undor

várta

addig

gyobb

A

Dezsó

Csak ó

jöjjön

É

nek az

A

pant n

hossza

A DE

De

Kü

Me

De

Ha

Sán

Oly

Ol

És

Ij

Mé

S k

Mé

Az

Mín

Vis

A k

Bez

A s

Soh

5100